

Resultaten van een eerste Oehoe-inventarisatie in Twente

De vestiging van de Oehoe als broedvogel in Nederland begon in Zuid-Limburg in 1985, Gelderland volgde in 2002 en Overijssel in 2012. In 2022 bedroeg het aantal vastgestelde broedsels al 67 waarvan 8 in Overijssel (informatie Sovon Nederland). Vermoedelijk is een deel van de Twentse Oehoes onopgemerkt gebleven door de nachtelijke en verborgen levenswijze. Daarom is in 2023 door een groep vogelaars geprobeerd om in kansrijke gebieden in Twente nieuwe broedgevallen op te sporen. In dit artikel leest u het verslag van de aanpak en resultaten.

Aanpak en gebieden

Potentiële broedlocaties van Oehoes zijn vaak vuilstorten, bedrijvenlocaties, boscomplexen of zandafgravingen. Op basis van deze kenmerken zijn kansrijke gebieden geselecteerd en begin januari 2023 tellers gezocht. Aan deze tellers zijn de volgende richtlijnen meegegeven (gebaseerd op Wassink 2021):

- tel je gebied minimaal 3x (rond 15 en 25 feb en 5 maart) en indien mogelijk ook rond 15 jan vanwege zachte weer,
- start half uur voor zonsondergang,
- Inventariseer bij windstil en droog weer,
- luister circa 15 minuten op punten die ongeveer 1 km uit elkaar liggen en op voldoende afstand tot wegen i.v.m. verkeerslawaai.

De volgende gebieden zijn onderzocht:

- Zandwinlocaties (Balderhaar, Oelemars, Rutbekerveld, Domelaar),
- Gronddepots/vuilstorten (Elhorst, De Bree, De Meene, Rikkerink, Munitiedepots Stokkum)
- Bedrijventerreinen (Euregio Enschede),
- Bos- en natuurgebieden (Springendal, Singraven, Ageler- en Voltherbroek, Lutterzand, Oldenzaalse veen, Haagsche bos, Hooge Lutte, Tankenberg, Hakenberg, Roderveld, Weldam/Nijenhuis, Westerflier, Herikeberg, Twickel noord en zuid, Borkeld, Grimberg, Aamsveen, Hoge Boekel en Assinkbos/Lankheet.

Aanvullend zijn in mei de Domelaar en de Meene lopend uitgekamd op de aanwezigheid van vogels en nesten. Daarnaast zijn via Sovon/waarneming.nl zoveel mogelijk losse aanvullende waarnemingen opgezocht en verwerkt in de resultaten.

Resultaten

Er zijn Oehoes waargenomen op 13 locaties waarvan 9 in Nederland en 4 in Duitsland (zie tabel 1). Voor het toekennen van een territorium aan deze locaties zijn minimaal 2 waarnemingen nodig waarvan één tussen 15 januari en 20 juni. Voor Twente voldoen 5 locaties aan dit criterium (Lonnekerberg, Boeldershoek, Singraven, Holthuis en Geesteren) en 3 locaties niet (Haagsche bos, Herikeberg en Westerflier). Ik houd voor 2023 echter 4 territoria aan omdat het aannemelijk is dat de waarnemingen op het Holthuis betrekking hebben op het broedpaar van de Lonnekerberg (afstand circa 3 km).

Gebied	Atlasblok	Waarnemingen
Sallandse heuvelrug (West-Overijssel)	28-42	In december en januari balts, 12 feb roepend en in juli 1 ad gezien + 3 juv bedelend
Geesteren (Twente)	28-26	Roepend mannetje op 18 en 27 feb, 3 en 11 maart
Holthuis (Twente)	28-58	5 jan 17.00 – 17.30 uur 2 roepende vogels en op 31 jan
Lonnekerberg (Twente)	28-58	In dec en jan diverse malen roepend, o.a. op 11 jan vrijwel gelijktijdig met Haagsche bos. In mei ten minste 1 jong op het nest
Singraven (Twente)	29-31	Roepend/gezien op 13 dec, 13 en 15 feb
Haagsche bos (Twente)	29-51	Roepend op 7 en 11 jan
Boeldershoek (Twente)	34-17	Op 1 mei 2 juv geringd (Gejo Wassink)
Herikeberg (Twente)	34-18	Roepend op 20 jan
Westerflier (Twente)	34-23	5 april om 7.00 uur ex gezien bij een oud Havikshorst
Nordhorn (Duitsland)	29-12	Roepend op 3 december
Bardel (Duitsland)	29-52	Roepend 18 en 26 maart
Altstätt (Duitsland)	34-38	Paartje op 28 januari en roepende exemplaren op 11 en 16 maart
Dreiländersee (Duitsland)	35-12	Roepend 25 feb, 23 en 26 maart

Tabel 1. Waarnemingen Oehoes per gebied

Mark Zekhuis (Landschap Overijssel) pakt jonge Oehoe uit het kunstnest op de Boeldershoek om te ringen (Foto Gejo Wassink).

In enkele gebieden zijn geen Oehoes waargenomen terwijl hier in voorgaande jaren wel waarnemingen zijn gedaan (Engbertsdijksvenen met een vondst van een ruipen en enkele waarnemingen waaronder een vogel in een roestboom, Twickel met vondst braakbal en Assinkbos met een dode vogel in afrastering).

Inclusief deze 3 gebieden is wel duidelijk dat Oehoes in heel Twente kunnen opduiken. Het resultaat geeft het vermoeden van een concentratie westelijk en noordelijk van Enschede. In aangrenzend Duitsland lijkt de dichtheid groter en wellicht moet verdichting van het Twentse broedbestand nog beginnen. Een voorzichtige eerste schatting van de Twentse populatie bedraagt circa 10 territoria bestaande uit een beperkt aantal broedparen en daarnaast zwerfende vogels. De komende jaren moeten uitwijzen of we een betere schatting van de Oehoe-populatie kunnen maken. Daarvoor wordt deze inventarisatie in het najaar van 2023 voortgezet tijdens de herfstbalts. In het concentratiegebied is het verstandig tellingen gelijktijdig uit te voeren om dubbeltellingen te kunnen uitsluiten.

Ik bedank de volgende personen voor het inventariseren van gebieden: Jos van den Berg, Hans van Leeuwen, Jan Peddemors, Jan Stegeman, Wim Nijmijer, Ineke Kerkhoff-Tijhaar, Robert Blanke, Martin Bonte, Robert Westerhof, Harm Meek, Henk Noordkamp, Hans Verhoeven, Peet Hovenkamp, Henri Bouwmeester, Kevin Hams, Lida Oppewal, Mirjam Bak, Ruud de Koning, Marjan de Boer, Kees Rosenbrand. Gejo Wassink leverde informatie onder andere over de geringde Oehoes op de Boeldershoek en via Mark Zekhuis ontving ik Oehoe-waarnemingen van Bas Worm en Teun Schoolkate. Peet Hovenkamp hielp met zoeken naar waarnemingen van Oehoes in het grensgebied van Duitsland.

Literatuur

- Gejo Wassink, 2021. Inventariseren van Oehoes op geluid. Uilen (11): 86-97.

Peter van den Akker, akkervanden@yahoo.com, telefoon: 06 19526643

Jonge Oehoe 1 mei 2023 Boeldershoek (Foto Gejo Wassink)